

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кушні Е. К.

*аспірант, асистент кафедри співу,
дирижування та музично-теоретичних дисциплін
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

Головна мета кожного педагога – зберегти психологічне здоров'я дітей; зрозуміти особливий, деколи крихкий світ дитини і, розвиваючи, зміцнювати його за допомогою багатого потенціалу мистецтва. Перспективна область у професійній діяльності педагога – соціально-реабілітаційна діяльність. Основне його завдання – забезпечити підготовку дітей до повноцінного життя в суспільстві, їх соціальну адаптацію.

Уроки музики здійснюють на учня значний психотерапевтичний вплив, знімаючи нервово-психологічну напругу, викликану іншими уроками. Актуальність обумовлена, і тим, що останнім часом збільшилося зростання психічних розладів, підвищеної тривожності і агресивності, психосоматичних захворювань у дітей. Опанування дітьми елементарних прийомів зняття психічного та фізичного напруження в процесі виконання різноманітних музично-терапевтичних вправ допоможе знизити ризик розвитку як психічних, так і фізичних відхилень у школярів.

Гуманізація виступає однією з важливих характеристик розвитку сучасної освіти, і це уявлення сьогодні широко поширене. З цієї точки зору головними результатами педагогічної праці вважається розвиток творчих здібностей учнів, опанування ними способів творчої діяльності (В. В. Давидов, Л. В. Занков, Д. Б. Ельконін). Умови досягнення цих результатів настільки складні, що успіху досягають лише ті вчителі, які здатні творчо підійти до організації навчального процесу.

Поняття «компетенція», «компетентність» трактуються як близькі, але не тотожні, як не тотожний внутрішній потенціал і його реальне втілення. Якщо компетенція розглядається дослідниками як здатність і готовність до професійної діяльності, то компетентність виявляється тільки в практичній діяльності. Компетентність передбачає не стільки обсяг знань і досвіду, скільки вміння актуалізувати накопичені знання і навички і в потрібний момент використовувати їх в процесі реалізації своїх професійних функцій. Компетентність розглядають як процес і результат педагогічної діяльності [1, с. 21].

Деякі зарубіжні автори визначають поняття компетенцій, як «набір знань, відносин, навичок і відповідний досвід, які повинні бути успішно застосовані в конкретній роботі» [1, с. 22].

Основною метою професійної освіти є підготовка кваліфікованого працівника, що вільно володіє своєю професією, готового до постійного професійного зростання, соціально і психологічно адаптованого, успішно соціалізованого. Професія вчителя музики є нерозривною єдністю педагогіки і музичного мистецтва і вимагає великого комплексу загально-педагогічної та спеціальної підготовки. В якості основних засобів відповідного розвитку особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва можна виділити наступні практики: впровадження в освітній процес навчально-творчих завдань різних видів; застосування в процесі професійної підготовки евристичних способів генерування нових ідей; організацію творчих тренінгів. Поряд з цим методичним засобом, що стимулює розвиток творчого потенціалу, може виступати арт-терапія як метод психотерапії, заснований на мистецтві і творчій діяльності суб'єкта.

Терапія мистецтвом передбачає використання комплексу різноманітних форм творчого самовираження із застосуванням малювання, живопису, скульптурної пластики, музики, руху, вокалізації, драматизації. [2, с. 42].

Мета арт-терапії полягає в розвитку самопізнання і самовираження за допомогою мистецтва, а також розвиває здатність до конструктивних дій з урахуванням реальності навколишнього світу. Принципи арт-терапії полягає в тому, що потрібно приймати і схвалювати всі продукти творчої образотворчої діяльності незалежно від якості, форми і змісту.

Технологія арт-терапії дозволяє створити особливі, відмінні від звичайного учнівського життя умови, в яких найбільшою мірою проявляється індивідуальність особистості кожного, людина отримує позитивний досвід соціальної взаємодії, розвиваються цінні вміння слухати і розуміти інших, співчувати і співпереживати, широ допомагати один одному, знаходити конструктивні способи подолання труднощів і конфліктів, приймати відповідальні рішення [3, с. 9].

Використання мистецтва як терапевтичного чинника найбільш доступно для педагога, тим більше що спеціальних медичних знань при цьому не потрібно. Отже, логічно припустити перспективність даної інноваційної технології.

Технологія педагогічної арт-терапії представлена в освіті як сукупність взаємопов'язаних технік, спрямованих на нове, нетипове рішення конкретних практичних задач. Визначена алгоритмічність дій, притаманна

технологіям, виражена в структурованих арт-терапевтичних заняттях (сесіях). Це забезпечує можливість відтворення й трансляції прийомів, методів, процедур, а також отримання запланованих і стабільних позитивних результатів. Критерії технологічності важливі в плані організації професійної підготовки вчителя до арт-терапевтичної роботи. Разом з тим технологія арт-терапії відрізняється творчою варіативністю та узгоджується з характеристиками: педагогічна, інноваційна, гуманістична, творча, терапевтична.

Отже, використання різних елементів арт-терапії в школі покликане, перш за все, сприяти духовно-моральному вихованню дітей, відкриваючи перед ними все нові простори для самонізнання і вільного творчого самовираження. Вільне самовираження необхідне або бажане для того, щоб допомогти дитині усунути прояви її негативного психоемоційного стану, вирішити наявні психологічні проблеми і т. д. Можливості арт-терапії дозволяють стримувати прояви негативної агресивної енергії на оточуючих або «всередину себе».

Література:

1. Введенский В.Н. Компетентность педагога как важное условие успешности его профессиональной деятельности // *Инновации в образовании*, 2010. № 4. С. 21–31.
2. Лебедева Л. Д. Педагогические основы арт-терапии в образовании учителя. Киев : Лыбидь., 2012. – 426 с.
3. Соколова І. Професійна компетентність вчителя: проблема структури та змісту / *Неперервна професійна освіта: теорія і практика: Науково-методичний журнал*. 2012. Випуск 1. С. 8–16.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>